

~~Läsnä~~
SPAL 30.9.1995
Heikki Santala

PALOMIESTOIMIKUNNAN MIETINTÖ

*Helsinki
1995*

PALOMIESTOIMIKUNNAN MIETINTÖ

SISÄLLYSLUETTELO	1
* TOIMIKUNTA JA SEN TEHTÄVÄ	2
1. TAUSTAA	
1.1. Palo ja pelastustoimen henkilöstön järjestäytymisessä ja edunvalvonnassa tapahtuneet muutokset	3
1.2. SPAL:n sopimusesitykset ja KT:n kanta niihin	4
1.3. Välitystoimet, työtaistelu, sovintoesitys	4
1.4. KT:n ja SPAL:n välinen virkaehtosopimus 26.4.1995	5
1.5. Työtuomioistuimen päätös	6
2. KUNNALLINEN NEUVOTTELU- JA SOPIMUSJÄRJESTELMÄ	
2.1. Kunnallinen virkaehtosopimuslaki	6
2.2. Laki kunnallisista työehtosopimuksista	9
2.3. Pääsopimus	9
3. SPAL:N JÄSENTEN EDUNVALVONNAN TARKASTELU	
3.1. Keskusjärjestötaso	10
3.2. Liittotaso	11
3.3. Paikallistaso	11
3.4. Yhteenveto	11
4. OPERATIIVISEN PALO- JA PELASTUSHENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ JA JÄRJESTÄYTYMINEN	12
5. TOIMIKUNNAN ESITYS	12

TOIMIKUNTA JA SEN TEHTÄVÄ

Suomen Palomiesliitto SPAL ry:n ja Kunnallisen työmarkkinalaitoksen välisen työriidan ratkaisemiseksi valtakunnansovittelijan 25.4.1995 antaman sovintoehdotuksen 1 kohdan mukaan :

"Suomen Palomiesliitto SPAL ry:n jäsenten edunvalvonta Suomen Erityisteknisten Liitto SETELI ry:n jäsenyhdistyksenä selvitetään viimeistään 30.9.1995 mennessä toimikunnassa, johon nimeävät edustajansa osapuolten lisäksi pääsopimuksen allekirjoittajajärjestöt.

Toimikunnan jäädessä erimieliseksi asia ratkaistaan puolueettoman puheenjohtajan johdolla välimiesmenettelyssä, johon Suomen Erityisteknisten Liitto SETELI ry ja Kunnallinen työmarkkinalaitos nimeävät kumpikin yhden edustajan ja nämä valitsevat puheenjohtajan. Mikäli puheenjohtajasta ei päästä yksimielisyyteen, määrää puheenjohtajan valtakunnansovittelija."

Osapuolet nimesivät edustajikseen Kunnalliselta työmarkkinalaitokselta *Pentti Hakolan, Jyrki Hämäläisen ja Mauno Judströmin*, ja Suomen Palomiesliitosta *Heikki Santalan*. Pääsopimuksen allekirjoittajajärjestöistä toimikuntaan nimettiin AKAVA-JS ry:stä *Antti Tuomi*, Kunta-alan unioni ry:stä *Aarre Nord* ja Sakari Muilu, Kuntien tekniikan ja peruspalvelujen neuvottelujärjestö KTN ry:stä *Esko T. Aro* ja Toimihenkilöiden neuvottelujärjestö TNJ ry:stä *Marjut Raipola*.

Toimikunta otti nimekseen Palomiestoimikunta. Toimikunnan puheenjohtajana toimi *Pentti Hakola* ja sihteerinä *Mauno Judström*.

Toimikunta kokoontui kuusi kertaa ja sai työnsä päätökseen 2 .10.1995

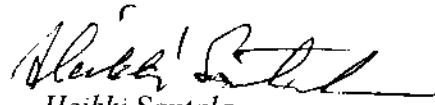
Pentti Hakola

Jyrki Hämäläinen

Mauno Judström

Sakari Muilu

Marjut Raipola

Heikki Santala

Antti Tuomi

Aarre Nord

Esko T. Aro

1. TAUSTAA

1.1. Palo- ja pelastustoimen henkilöstön järjestäytymisessä ja edunvalvonnassa tapahtuneet muutokset

Palo- ja pelastustoimen henkilöstö oli aiemmin järjestäytynyt pääasiassa Kunta-alan ammattiliitto KTV:n ja Kunnallisvirkamiesliitto KVL:n alajärjestöihin. Palvelus-suhteen ehdot määräytyivät vastaavasti järjestöjen ja Kunnallisen työmarkkina-laitoksen (KT) välisen, kuntien yleisen virka- ja työehtosopimuksen ehtojen mukaisesti

Vuoden 1993 lopulla palo- ja pelastusalan henkilöstöön lukeutuvat perustivat etujärjestökseen Suomen Palomiesliitto SPAL ry:n, tarkoituksena operatiivisen henkilöstön edunvalvonnan hoitaminen koko maassa. Syyskuun -95 loppuun mennessä Palomiesliittoon oli järjestynyt jo noin 78 % operatiivisesta henkilöstöstä.

SPAL liittyi toukokuussa 1994 Suomen Erityisteknisten Liitto SETELI ry:n jäseneksi. Seteli on STTK:n suora jäsenliitto. - Valtion sektorin osalta Setelin jäsenet ovat lisäksi neuvottelujärjestö STTK-J:n jäsenyydessä.

Operatiivinen palo- ja pelastushenkilöstö käsittää virkanimikkeiltään:

palopäälylystöstä;	<i>palomestari/palomestari-palotarkastaja,</i>
muu palohenkilöstö;	<i>ruiskumestari, palo esimies, ylipalomies, palomies, palomies-päivystäjä, nuorempi palomies, palomies-sairaankuljettaja,</i>
hälytys henkilöstö;	<i>hälytysmestari, aluehälytyskeskuksen esimies, aluehälytyskeskuksen hoitaja/hälytyspäivystäjä.</i>

Lisäksi näissä tehtävissä on työsopimussuhteisia eri tehtävänimikkeillä yhteensä muutamia kymmeniä koko maassa.

Operatiivista palo- ja pelastushenkilöstöä on kaikkiaan noin 3500 henkeä.

1.2. SPAL:n sopimusesitykset ja KT:n kannanotot niihin

Kuntien virka- ja työehtosopimukset olivat irtisanomisten johdosta päättyneet 30.10.1994 ja neuvottelut uusista sopimuksista pääsopijajärjestötasolla jatkuivat kevättalveen -95 järjestökohtaisin aikatauluin, työtaistelu-uhkauksin ja työtaisteluin.

Suomen Palomiesliitto esitti marraskuun lopulla 1994 Kunnalliselle työmarkkina-laitokselle virkaehto-sopimuksen tekemistä SPAL:n ja KT:n välille koskien operatiivisen henkilöstön palkkoja, työaikasäännöksiä ja luottamusmiesjärjestelmää. Liitto täydensi esitystään neuvottelussa KT:n kanssa 2.1.1995. - Palo- ja pelastustointa koskevat sopimus-määräykset sisältyivät kuntien yleiseen virka- ja työehtosopimukseen (KVTES).

Kunnallinen työmarkkinalaitos ilmoitti kantanaan, ettei se voi tehdä virkaehto-sopimusta SPAL:n KANSSA rikkomatta pääsopijajärjestöjen kanssa tekemäänsä ns. pääsopimusta. Lisäksi KT ilmoitti, että SPAL voisi parhaiten hoitaa asioitaan yhteis-työssä jonkin pääsopijajärjestön kanssa.

SPAL ilmoitti puolestaan, että sopimusoikeus määräytyy kaikkien osalta kunnallisen virkaehtosopimuslain perusteella, eikä pääsopimuksella tätä oikeutta voida siihen kuulumattomien osalta vähentää; pääsopimus koskee vain siihen osallisia. SPAL tai Seteli eivät ole osallisia.

SPAL torjui lisäksi KT:n puuttumisen SPAL:n yhdistymisvapauteen, johon KT:lla ei ole sanavaltaa. SPAL:n jäsenten edunvalvonta hoidetaan ja sopimukset tulee tehdä nykyiseltä pohjalta Setelin jäsenyhdistyksenä. Spal ei myöskään hyväksy muiden tekemiä sopimuksia jäsenistöään sitoviksi.

1.3. Välitystoimet, työtaistelu ja sovintoesitys

Sopimusneuvottelujen kariuduttua SPAL ja Seteli pyysivät valtakunnansovittelijan välitystoimia työriidan välttämiseksi. Valtakunnansovittelijalle ilmoitettiin, että SPAL haluaa tehdä KT:n kanssa virkaehtosopimuksen operatiivisen henkilöstön palkoista ja työajoista sekä ko. henkilöstöä koskevan luottamusmiessopimuksen.

SPAL ilmoitti, että se ei hyväksy palo- ja pelastustoimen siirtämistä pois KVTES:stä ja liittämistä tekeillä olevaan ns teknisten sopimukseen. Liiton mielestä se on väärä sovellutusala, koska ainakin 80% operatiivisista tehtävistä liittyy terveydenhuolto-alaan, eli yleiseen sopimukseen, eikä tekniseen alaan. SPAL ei myöskään hyväksy mahdollista teknisten sopimusta jäsentensä sopimukseksi. - Työnseisaukset alkoivat 20.1. ensin pääkaupunkiseudulla ja laajenivat koko maahan.

Valtakunnansovittelijan ensimmäisen sovintoesityksen 20.2. KT hyväksyi. SPAL hylkäsi se muun muassa sen vuoksi, että liiton jäsenten palvelussuhteen ehdot määräytyisivät 1.1.1995 lukien teknisten sopimuksen 1995-1996 mukaan, josta päivästä tekeillä olevan TES-95 oli määrä takautuvasti tulla voimaan. SPAL hylkäsi sovintoesityksen myös sen takia, että sovintoesityksen mukaan palohenkilöstön edunvalvonta olisi järjestetty sttk-laisten pääsopijajärjestöjen välityksellä. Tosi-asiallisesti se tarkoitti SPAL:n liittämistä ko. järjestöihin ja itsenäisestä sopija-ase-masta luopumista

Toisen sovintoesityksen 9.4. KT hyväksyi. SPAL hylkäsi sen muun muassa sen vuoksi, että viimeistään 1.12.1995 otettaisiin käyttöön TS-95:n uudet palkkamääräykset. SPAL ei hyväksynyt mitään kytkentää teknisten sopimukseen.

Jatkoneuvotteluissa SPAL ja SETELI esittivät, että SPAL:n luottamusmiesjärjestelmästä sovittaisiin nyt heti, ja SPAL:n jäsenten edunvalvonta Setelin jäsenyhdistyksenä selvitetäisiin osapuolten kesken toimikunnassa, jossa olisi myös pääsopijajärjestöjen edustus. Toimikunnan jäädessä erimieliseksi asia ratkaistaisiin välimiesmenettelyssä, jossa olisi yksi Setelin ja yksi KT:n edustaja ja puolueeton puheenjohtaja.

Tämä tarkoittaa sitä, että Seteli olisi sopijaosapuoli, koska Seteli on STTK:n jäsenliitto ja siinä ominaisuudessa hyväksyy tai hylkää esim. tupo-sopimukset myös kuntasektorin jäsentensä osalta; eli on täysin samassa asemassa kuin esimerkiksi KVL. Käytännössä sopimustoiminnan hoitaisi itsenäisesti SPAL järjestöjen välisen sopimuksen mukaisesti.

Kolmannen sovintoesityksen hyväksyivät sekä KT että SPAL. Sovintoesitystä oli muutettu SPAL:n tahdon mukaisesti niin, että 1.12.1995 otettaisiin käyttöön palo- ja pelastustointa koskevat uudet palkkamääräykset; eikä enää TES-95:n palkkamääräyksiä. Sovintoesitys sisälsi myös SPAL:n luottamusmiessopimuksen sekä työryhmän ja välimiesmenettelyn ehdotetussa muodossa. - Lakko päättyi 27.4. kestätyään 10 viikkoa.

1.4. KT:n ja SPAL:n välinen virkaehtosopimus 26.4.1995

Kunnallinen työmarkkinalaitos laati 28.4.1995 kunnanhallituksille yleiskirjeen A 35/1995, jossa se sovintoesityksestä 25.4. poiketen totesi, että 1.12.1995 otettaisiin käyttöön palo- ja pelastustointa koskevat uudet TS-95:n mukaiset palkkamääräykset. Samoin KT totesi myös, että palohenkilöstön palkantarkistukset määräytyisivät 31.12.1995 asti yleisen KVTES:n 1.5.1995 voimaantulevien määräysten mukaisesti, KVTES:n palkkataulukkoja noudattaen. KT päätti kuitenkin 5.5.1995 kirjeellään kunnanhallituksille muuttaa kantansa sovellettavaan palkkataulukkoon. Tämä kirjeen mukaan palohenkilöstöön sovellettaisiinkin teknisten sopimuksen palkkataulukkoja.

SPAL ei hyväksynyt KT:n tulkintoja. SPAL katsoi, että valtakunnansovittelijan 25.4.1995 antama sovintoesitys on samalla operatiivista palo- ja pelastushenkilöstöä koskeva SPAL:n ja KT:n välinen virkaehtosopimus. KT katsoi edelleen neuvottelussa 4.7., että sovellettava virkaehtosopimus on TS-95.

1.5. Työtuomioistuimen päätös

Suomen Palomiesliitto SPAL haastoi Kunnallisen työmarkkinalaitoksen Työtuomioistuimeen ja vaati virkaehtosopimuksen vahvistamista :

”Vaatimukset

Suomen Palomiesliitto SPAL on vaatinut työtuomioistuinta vahvistamaan että valtakunnansovittelijan 25.4.1995 antama ja Kunnallisen työmarkkinalaitoksen sekä Suomen Palomiesliitto SPAL:n 26.4.1995 hyväksymä sovintoesitys on Kunnallisen työmarkkinalaitoksen ja Suomen Palomiesliitto SPAL:n välinen voimassa oleva ja pätevä virkaehtosopimus.”

Vastaus:

”Vaatimukset

Kunnallinen työmarkkinalaitos on vaatinut kanteen hylkäämistä

Kunnallinen työmarkkinalaitos on valmistelussa vaatinut kanteen jättämisestä tutkimatta, mutta luopunut prosessiväitteestään pääkäsittelyistunnossa.”

”Tuomiolauselmä

Työtuomioistuin vahvistaa, että Kunnallisen työmarkkinalaitoksen ja Suomen Palomiesliitto SPAL:n välille on 26.4.1995 syntynyt valtakunnansovittelijan 25.4.1995 antaman sovintoehdotuksen mukainen, kunnallisen virkaehtosopimuslain tarkoittama virkaehtosopimus.”

Kunnallisen työmarkkinalaitoksen ja Suomen Palomiesliitto SPAL:n välille on näin syntynyt sopimussuhde ja muihin kunnallisiin virkaehtosopimuksiin rinnastettava Työtuomioistuimen vahvistama lainvoimainen virkaehtosopimus, josta ei enää ole tulkintaa.

2. KUNNALLINEN NEUVOTTELU- JA SOPIMUSJÄRJESTELMÄ

2.1. Kunnallinen virkaehtosopimuslaki (669/70)

Säännökset kunnallisten viranhaltijoiden palvelussuhteen ehtojen vahvistamisesta virkaehtosopimuksin ja työrauhan turvaamisesta sisältyvät Kunnalliseen virkaehtosopimuslakiin (6.11.1970/669 muutoksineen).

Seuraavassa toimikunnan tehtävän kannalta keskeisimpiä säännöksiä:

"2 § Viranhaltijan palvelussuhteen ehdoista on sen estämättä, mitä laissa on säädetty, voimassa mitä niistä virkaehtosopimuksilla määrätään. Viranhaltijalla on kuitenkin vähintään ne edut, joita huonommista eduista ei muun lain mukaan hänen kohdallaan saa sopia."

3 § 1.mom *"Neuvottelu- ja sopimusosapuolina ovat kunnallinen sopimusvaltuuskunta ja sellainen rekisteröity yhdistys, jonka varsinaisiin tarkoituksiin kuuluu viranhaltijan etujen valvominen kunnallisissa palvelussuhteissa (viranhaltijayhdistys) ja jonka kanssa sopimusvaltuuskunta harkitsee tarkoituksenmukaiseksi virkaehtosopimuksen tekemisen."*

Sopimusvaltuuskunta on harkinnut tarkoituksenmukaiseksi virkaehtosopimuksen tekemisen Suomen Pالمiesliiton kanssa (vrt. Työtuomioistuin tuomio 55/95).

3 § 4.mom. *"Neuvottelumenettelystä sekä työrauhan turvaamista tarkoittavasta tai muusta sellaisesta menettelystä voidaan tehdä erillinen sopimus (pääsopimus). Samoin voidaan tehdä erillinen sopimus henkilöstöasioiden hoitamisessa noudatettavista kunnan tai kuntayhtymän ja viranhaltijan yhteistoimintaa koskevasta menettelystä (yleissopimus)."*

Pääsopimus (virkaehtosopimus) siis voidaan tehdä; sen puuttuminen tai sen ehdot eivät rajoita muiden kunnallisen virkaehtosopimuslain mukaisten virkaehtosopimusten tekemistä. Pääsopimus koskee vain siihen osallisia, kuten muutkin virkaehtosopimukset.

"4 § *Virkaehtosopimus on tehtävä kirjallisesti. Sopimus voidaan tehdä myös siten, että sopimuksen sisältö merkitään neuvotteluosapuolten pitämässä neuvottelussa laadittuun pöytäkirjaan, joka yleisesti sovitulla tavalla todetaan oikeaksi."*

KT:n ja SPAL:n välinen virkaehtosopimus tehtiin tämän pykälän määräysten mukaan.

5 § 1.mom *"Virkaehtosopimukseen ovat sidotut:*
 1) *kunnallinen sopimusvaltuuskunta;*
 2) *kunnat ja kuntainliitot;*
 3) *kunnalliset keskusjärjestöt;*
 4) *ne viranhaltijayhdistykset, jotka ovat tehneet virkaehtosopimuksen tai jälkeinpäin aikaisempien sopimukseen osallisten suostumuksella kirjallisesti siihen yhtyneet;*
 5) *ne rekisteröidyt yhdistykset, jotka yhdessä tai useammassa asteessa ovat tai sopimuksen voimassa ollessa ovat olleet 4 kohdassa mainittujen viranhaltijayhdistysten alayhdistyksiä; ja*
 6) *ne viranhaltijat, jotka ovat tai sopimuksen voimassa ollessa ovat olleet sopimukseen sidotun yhdistyksen jäseniä"*

KT:n ja SPAL:n välisen virkaehtosopimuksen sitovuus määräytyy edellä mainitun säännöksen mukaan.

"6 § Virkaehtosopimuksen, jota ei ole tehty määräajaksi, voi sopimukseen osallinen, mikäli irtisanomisajasta ei ole toisin sovittu, irtisanoa päättymään kolmen kuukauden kuluttua. Pitemmäksi ajaksi kuin neljäksi vuodeksi tehty virkaehtosopimus on neljän vuoden kuluttua voimassa niin kuin virkaehtosopimus, jonka voimassaoloaikaa ei ole määrätty. Mitä edellä säädetään, koskee myös pääsopimusta ja yleissopimusta. Irti-sanomisaika on kuitenkin niiden osalta vastaavasti kuusi kuukautta.

Sama irtisanomisoikeus kuin sopimukseen osallisella on 5 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetulla yhdistyksellä, jos se on lakannut olemasta sopimukseen osallisen yhdistyksen alayhdistys. Alayhdistys on kuitenkin sidottu virkaehtosopimukseen saman ajan kuin edellä tarkoitettu sopimukseen osallinen yhdistys.

Irtisanominen on toimitettava kirjallisesti."

Tämän pykälän 2 momentin mukaisesti SPAL:n kaikkien jäsenyhdistysten ja yksittäisten jäsenten lain tarkoittama sitovuus aiempiin sopimuksiin on päättynyt. Sitovuus määräytyy nyt SPAL:n vastaavan sitovuuden kautta.

"7 § Vaikka virkaehtosopimus on lakannut olemasta voimassa, on siinä määrättyjä palvelussuhteen ehtoja edelleen noudatettava, kunnes uusi sopimus on tehty ja tullut voimaan, jollei ole toisin sovittu tai 2 §:n 4 momentista muuta johdu."

Tämän ns. jälkivaikutuksen turvin päättyneen sopimuksen sopimusehdot pysyvät voimassa kunnes asianosaiset tekevät uuden sopimuksen. Jälkivaikutusta ei yksi sopimukseen osallinen voi toisen sopimukseen osallisen puolesta omalla sopimuksellaan tehdä vaikutuksettomaksi.

Tämän säännöksen perusteella määräytyvät SPAL:n jäsenistöön nyt noudatettavat virkaehtosopimusmääräykset muilta kuin SPAL:n ja KT:n välisen virkaehtosopimuksen palvelusuhteen ehtojen osalta.

"11 § Kunnallisen sopimusvaltuuskunnan asiana on valvoa, että kunnat ja kuntainliitot noudattavat tämän lain säännöksiä ja virkaehtosopimuksen määräyksiä. Valvontavelvollisuudesta on vastaavasti voimassa, mitä 10 §:ssä on säädetty viranhaltijayhdistyksen velvollisuudesta valvoa alaisiaan yhdistyksiä."

"24 § Viranhaltijaa ei saa ilman erittäin pakottavaa syytä estää osallistumasta viranhaltijayhdistyksen edustajana tässä laissa tarkoitettuihin neuvotteluihin."

Tässä säännöksessä määritelty osallistumisoikeus on yhtäläinen ja riippumaton siitä mitä virkaehtosopimuksia mikin yhdistys on solminut.

2.2. Laki kunnallisista työehtosopimuksista (670/70)

Tämän lain perusteella määräytyvät kunnallisia työehtosopimuksia koskevat ehdot ja menettelytavat.

2.3. Pääsopimus

Kunnallinen työmarkkinalaitos ja ns.pääsopijajärjestöt ovat tehneet keskenään ns. pääsopimuksen keskinäisistä neuvotteluistaan ja työrauhan turvaamisesta. Sopimus tuli voimaan 18.1.1993.

"1 § Soveltamisala. Tämä sopimus on luonteeltaan sekä kunnallisen virkaehtosopimuslain (669/70) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu pääsopimus että neuvottelu- ja muuta vastaavaa menettelyä koskeva työehtosopimus, jota sovelletaan kaikkiin kunnallisiin viranhaltijoihin ja työntekijöihin, jollei virka- tai työehtosopimuksella ole toisin sovittu."

Pääsopimuksella ei virkaehtosopimuslain mukaista sopimusoikeutta pääsopimuksen ulkopuolisten osalta voida rajoittaa. Tällaiset sopimukset eivät näinollen myöskään loukkaa pääsopimukseen osallisten oikeuksia. SPAL:n ja KT:n välinen virkaehtosopimus perustuu tähän oikeuteen. Tällä virkaehtosopimuksella on "toisin sovittu".

Pääsopimuksen 3 § 3.mom:

"Eräät erityisalat

Kunnallinen työmarkkinalaitos voi edellä mainittujen määräysten estämättä neuvotella ja tehdä työehtosopimuksia muidenkin kuin 1 momentissa tarkoitettujen järjestöjen kanssa sellaisilla erityisaloilla, joilla työntekijät ovat järjestäytyneet muihin kuin pääsopijajärjestöjen alayhdistyksiin"

Tämä sopimuskohdan perusteella Kunnallinen työmarkkinalaitos on solminut työehtosopimukset Muusikkojen liiton, Näyttelijäliiton ja satamajäänmurtajien henkilöstön osalta merenkulkijajärjestöjen kanssa. Erillisryhmiin on tähän mennessä oletettavasti kuulunut vain työsopimussuhteessa olevia henkilöitä.

Suomen Palomiesliiton jäsenistö muodostaa tällaisen erityisalan. SPAL:n jäsenistöön kuuluu sekä työsopimussuhteisia että virkasuhteessa olevia. Sopimuskohda soveltuisi sovellettavaksi SPAL:n jäsenistöön joko sellaisenaan tai lisäämällä sana "virkaehtosopimuksia".

3. SPAL:N JÄSENTEN EDUNVALVONNAN TARKASTELU

Viranhaltijayhdistyksen jäsenten edunvalvonta voidaan ryhmitellä tarkasteltavaksi kolmella eri neuvottelu- ja sopimustasolla:

1. keskusjärjestö-taso
2. liitto-taso
3. paikallistaso

3.1. Keskusjärjestötaso

Keskusjärjestötasolla solmitaan tulopoliittisia ja muita vastaavia keskitettyjä sopimuksia. Keskusjärjestöjen jäsenliitot voivat hyväksyä tupo-sopimukset omien ja alajärjestöjen puolesta näiden työ- ja virkaehtosopimusten pohjaksi, tai irrottautua niistä joko kokonaan tai vain joidenkin sopimusalojensa osalta. Jäsenliittojen alajärjestöt tulevat näin sidotuksi tai irrotetuksi tuposta jäsenliiton päätöksellä.

Pääsopijajärjestöt eivät ole, mutta kaikki pääsopijajärjestöjen jäsenliitot ovat oman keskusjärjestönsä jäsenliittoja. Seteli ei ole pääsopijajärjestön jäsen, mutta on keskusjärjestön jäsen, eli pääsopijajärjestöjen jäsenten kanssa samassa asemassa keskusjärjestöön nähden. SPAL on Setelin jäsenyhdistyksenä sttk-lainen alajärjestö.

PSJ	PSJ:n jäsen	keskusjärjestö
AKAVA-JS	AKAVA-JS	AKAVA
Kunta-alan unioni	KTV KVL	SAK STTK
KTN	KTK STHL METO SKL SLPL	STTK ” ” ” ”
TNJ	Tehy Super	STTK ”
-----	-----	-----
-	SETELI	STTK

Keskusjärjestöneuvotteluihin ja -sopimukseen nähden SPAL on samassa asemassa kuin muutkin keskusjärjestöjen jäsenliittojen yhdistykset.

3.2. Liittotaso

KT:n ja SPAL:n välisen virkaehtosopimuksen osalta SPAL:lla on itsenäinen sopimusosapuolen asema. Muiden palvelussuhteen ehtojen osalta SPAL:n jäsenistöön noudatetaan yleisen virkaehtosopimuksen ehtoja sopimusten ns. jälkivaikutuksen kautta. Tämä jatkuu kunnes muusta sovitaan.

3.3. Paikallistaso

KT:n ja SPAL:n välinen virkaehtosopimus on valtakunnallinen ja soveltaminen siten ulottuu myös paikallistasolla sovittavaksi. Virkaehtosopimuksessa on erityinen ehto palo- ja pelastusalan palkkausjärjestelmän käyttöönotosta. Palkkausjärjestelmästä sopiminen soveltuu nimenomaan paikallistasolla tehtäväksi.

Ko. virkaehtosopimuksen mukaan :

"Kunta-alan luottamusmiessopimusta sovelletaan siten, että Suomen Palomiesliitto SPAL ry:llä on oikeus valita kuhunkin sellaiseen palo- ja pelastuslaitokseen, jossa liitolla on jäseniä, luottamusmies. Luottamusmiehen valinnasta sovitaan paikallisesti."

SPAL:lla on lisäksi kattavasti paikallisyhdistyksiä kautta maan. Näinollen SPAL:n jäsenistöä koskevien virkaehtosopimusten ehtojen noudattamisen valvonta hoidetaan SPAL:n luottamusmiessopimuksen mukaisesti. Edellytykset paikallistason sopimusten solmimiseen ovat myöskin olemassa.

3.4. Yhteenveto

Keskusjärjestötasolla SPAL:n jäsenten edunvalvonta on samassa asemassa muiden vastaavassa järjestösuhteessa keskusjärjestöön olevien yhdistysten kanssa.

Liittotasolla SPAL:n jäsenten palvelussuhteen ehdoista osa sisältyy SPAL:n ja KT:n väliseen virkaehtosopimukseen; osa ehdoista sisältyy yleiseen sopimukseen(KVTES) ja noudatetaan ehtoja ns. jälkivaikutuksen kautta. - *Muun muassa tapahtuneista sopimusten uusimisesta ja jäsenistön siirtymisestä (SPAL:n jäseniksi) johtuen tämä kohta olisi tarpeen selvittää yksityiskohdiltaan tarkemmin.*

Paikallistasolla sopimusten noudattamisen valvomista varten on sovittu valmiiksi luottamusmiesjärjestelmä. Edellytykset paikallisten sopimusten solmimista varten ovat myös olemassa.

4. OPERATIIVISEN PALO- JA PELASTUSHENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ JA JÄRJESTÄYTYMINEN

Operatiivisen henkilöstön järjestäytymisessä on vajaan vuoden kuluessa tapahtunut perusteellinen muutos Suomen Palomiesliitto SPAL:n toiminnan käynnistymisen ja ennen kaikkea keväisen palomiesten työtaistelun seurauksena. SPAL:n jäseniksi on KTV:stä ja KVL:stä siirtynyt noin 78 % koko operatiivisesta henkilöstöstä. Siirtymistä tapahtuu jatkuvasti edelleen.

Toimikunnan tehtävänä on selvittää SPAL:n jäsenten edunvalvonta Setelin jäsenyhdistyksenä. Tämä rajaa selvityksen ja jäsenmääriin laskettavien piiriin edellä mainitussa sovintoehdotuksessa ja kohdassa 1.1. lueteltuihin nimikkeisiin kuuluvat operatiiviset henkilöt, ja rajaa muut ryhmät selvityksen ulkopuolelle. Selvitys ei siten koske esimerkiksi palopäälliköiden edunvalvontaa, lukumäärää tai järjestäytymistä.

Palo- ja pelastustoimen henkilöstömäärä ja järjestäytyminen on saatujen tietojen mukaan allaolevan taulukon mukainen. SPAL:sta on saatu tarkat jäsenmäärätiedot. Muihin järjestöihin kuuluvien noin 750 henkilön (tai järjestäytymättömien) jakautumisesta eri järjestöihin ei toimikunnalla ole tietoja.

30.9.1995	SPAL	muut	yhteensä
lukumäärä	2680	750	3430
osuus	78,1 %	21,9 %	100 %

Operatiivisen palo- ja pelastushenkilöstön lukumäärä ja järjestäytyminen 30.9.1995. Lähde: KT 5.4.1995 (lukumäärän osalta)

5. TOIMIKUNNAN ESITYS

Toimikunta toteaa, että KT:n ja SPAL:n välinen virkaehtosopimus on näiden osapuolten välinen itsenäinen virkaehtosopimus. Mikäli sitä tarkastellaan pääsopimuksen kannalta, niin voidaan se lukea "Eräät erityisalat" sopimusten piiriin kuuluvaksi. Saman virkaehtosopimuksen ehtoja voidaan uudistaa osapuolten kesken samalla tavalla kuin muitakin kunta-alan virkaehtosopimuksia.

Muiden, yleiseen virka- ja työehtosopimukseen (KVTES) sisältyvien palvelussuhteen ehtojen, joita nyt noudatetaan SPAL:n jäseniin ns. jälkivaikutuksen kautta, kohdalla tulisi ehdot saattaa voimaan normaalein virkaehtosopimusvaikutuksin, esimerkiksi "Eräät erityisalat" säännösten turvin.

Palo- ja pelastustoimen operatiivisen henkilöstön järjestäytymisestä ja omasta virkaehtosopimuksesta aiheutuneen tilanteen jonkin aikaa vakiinnuttua olisi ehkä aiheellista ja mahdollista tarkastella toimikunnan toimeksiantoa laajemminkin sopimalla siitä osapuolten kesken erikseen.